

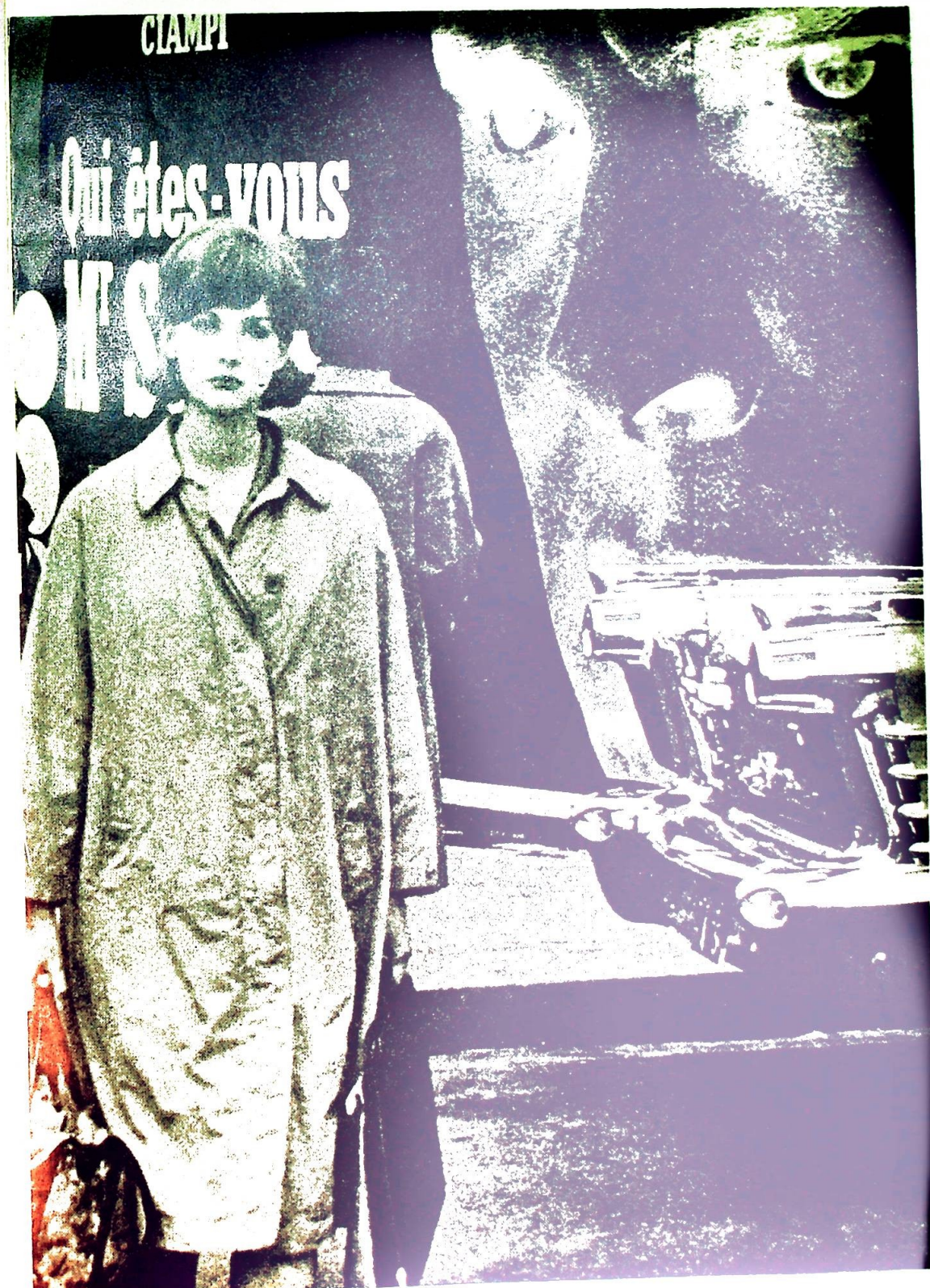
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 2

81. ARGANG
25. JANUAR

1 9 6 9

**DET
MODERNE
MENNESKE
OG
BØNN**

(SIDE 22)

**FRA DON
CAMILLO
TIL DON
MAZZI**

(SIDE 19)

**KLOVNEENS
UKRIST-
ELIGE
SKJEGG**

(SIDE 27)

● Pave Paul VI har sammenkalt en ekstraordinær synode av den katolske kirkes biskoper i Roma den 11. oktober i år. Det er den andre synode av Kirkens biskoper siden det annet Vatikankonsil, den første ble holdt høsten 1967.

● Over ni millioner katolikker i Storbritannia og Irland har fått en direkte oppfordring fra paven om i de kommende tolv måneder å delta i en storstilet kampanje for å redusere kløften mellom de rike og de fattige nasjoner i verden.

I et TV-budskap til de troende i forbindelse med appellen sier kardinal Conway, Irlands primas bl. a. dette: Det vil forbause, endog sjokkere mange mennesker å få beskjed om at vår levestandard i mange tilfeller virker lav — fordi vi lever midt blant de rikeste nasjoner i verden, De forente stater, Storbritannia, Canada, Frankrike, Vest-Tyskland og Skandinavia. Vi har glemt at utenfor denne gruppe er resten av verden ofte fattig og nødlidende.

Biskop Grant som er leder for den britiske Justice and Peace-kommisjon sier: Bare i Storbritannia bruker vi over 2 000 millioner pund til militærvesenet, mens vi samlet gir bare 150 millioner pund til de fattige landene. Vi vet at vi skal dømmes etter hvordan vi har hjulpet de fattige og de som lider nød. Vi må til slutt avlegge regnskap for hvordan vi har forvaltet våre rikdommer i dette landet.

● Omkring 2000 vitenskapsmenn, deriblant fire Nobelprisvinnere, har undertegnet en protest mot encyklikaen Humanae Vitae. Protesten ble lagt frem i Dallas på det 135. møte i American Association for the Advancement of Science. Den skal være ført i penn av to biologiprofessorer, Jeffrey J. W. Baker som for tiden gjesteforeleser ved universitetet i Puerto Rico og Paul R. Ehrlich fra Harvard.

● Paven har skarpt tatt til orde mot Israels angrep på Beirut flyplass og uttalt at handlingen bare forverrer situasjonen i Midt-Østen.

● «Katholische Sonntagsblatt», bispedømmet Rottenburgs blad har kritisert Vatikanets pressetjeneste

for dets referater fra pavens besøk i julehelgen ved stålverkene i Tarent og brukt så sterke uttrykk som «fint parfymerte» vendinger og «kirke-italiensk». Pressetjenestens direkte oversettelse har gjort at i hvert fall ikke-italienske arbeidere forstår svært lite av det hele, skriver bladet. «Kirken må snakke til arbeiderne i et fortrolig sprog — ikke med fortykkete kirke-italienske setninger.»

● Redaktørene i de syv bayerske bispedømmebladene har i januar tatt kraftig til motmæle mot innskrenkninger i pressefriheten i Kirken. De motsetter seg forslag om opprettelse av kirkeblads-råd — et tiltak som etter redaktørenes mening betyr fare for tilbakefall til «gamle strukturer». Alle drøftelser av eventuelle forandringer av tysk kirkepresse må starte med den forutsetning at man ikke skal rokke ved redaksjonenes journalistiske uavhengighet, heter det.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberghgaten 15, tlf. 55 07 71	8.45 11.30 18.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 153244	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 11 438	8.30	1.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehus, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15 6.20	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050		—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII) (St. Elisabeth institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

FRA DON CAMILLO TIL DON MAZZI

Alle kjenner Don Camillo, ikke minst etter at komikeren *Fernandel* med hjerte og vidd gjorde *Guareschis* bastante, nord-italienske sogneprest lys levende på lerretet. Et hjerte av gull og never av stål. I de drabelige bataljer med den røde borgermesteren Peppone og hans gelliker kunne de nevene fristes til å fatte om en maskinpistol — da kom det en advarende mild røst oppe fra alteret: Hva er det du søker å skjule bak prestekjolen, Don Camillo? Brukte jeg maskinpistoler? Da kunne Don Camillos neve knuse en god sigar i lommen på soutanen og strø tobakksstøvet ut på gulvet i sin sognekirke i ruelse og bot. Han var bare så sint på sin truede hjords vegne, som om han var den eneste som kunne beskytte den, i disse ulvetider.

Karikatur — javel. Men elskelig munter, og med en kjerne av sannhet. Slik var visst, under overdrivelsene, den typiske italienske *padre* på godt — ofte *svært* godt! — og ondt.

Ikke så mer.

Vatikankonsilet fant nå engang sted midt i dette konservative Italia, og konsilvindene ble til en storm som rusket opp også her og der i et land som ennå levde, sosialt og religiøst, på gamle «paternalistiske» strukturer. I Norge var også sognepresten engang «han far» (og prestefruen «hu mor»). Det er forlengst slutt. Og Italia går også inn i den nye tid, om mer nølende enn det øvrige Europa, som til konsilets drøftelser bragte så mange slags nye impulser, fra folk som har måttet leve hurtigere enn italienerne, og høste erfaringene ved dét.

Ikke så mange kjenner Don *Mazzi*. Enzo Mazzi er sogneprest i Isolotto, en forstad til Firenze med 10 000 innbyggere, for det meste industri-arbeidere. Den 22. september i fjor offentliggjorde han sammen med tre andre prester og 150 av sine sognebarn en erklæring, der han krevde at Kirken skulle velge de fattiges kår, og bryte over tvert enhver avhengighet av den etablerte politiske og økonomiske makt. Hans biskop, kardinal *Florit*, tok ham på ordet (hvilket var hans gode rett), og minnet ham om at også han — Don Mazzi — nøt godt av støtte fra det offentlige og de rike: «Enten trekker du offentlig tilbake dine fornærmelige uttalelser om Kirkens autoritet, eller så frasier du deg din stilling som sogneprest». Kardinalen hadde orden i sine idéer: Det var hele Kirkens stilling i Italia, og i en stor del av Vesterlandene, han drastisk stillet opp som et problem, over dette vesle forstadssognet i Firenze.

Nå blir det spennende. Don Mazzi offentliggjorde kardinalens brev og vendte seg — meget demokratisk — til sin hjord. Hva mente *de* han skulle gjøre? Den 31. oktober kom 5 000 menighetslemmer sammen i kirken og ga sognepresten sin støtte. Det var ingen revolte. I et brev til sin erkebiskop, kardinal *Florit*, ba de ham komme til Isolotto og se for seg selv og samtale med dem om fremtiden. Et rimelig krav, så meget mer som kardinalen ikke hadde satt sine ben der på fem år, enda det bare er en kort busstur. (Kardinalen kjører nok ikke i buss.) De visste — og fortalte erkebispens — at Don Mazzi er kjent for å ha gjort en broderlig menighet ut av sitt sogn, gitt sin egen prestebolig til syke og husløse, skaffet ar-

beidsløse tak over hodet, laget bønnegudstjenester for fred i Vietnam, og spurt sine sognebarn til råds i mange saker som faktisk angikk dem. Det er visst ikke så populært i Firenzes bispegård. Men det har vitterlig støtte i Nytestamentet, om vi skal tro Apostlenes Gjerninger. De brave katolske arbeidere i Isolotto kunne så lett ha vendt ryggen til en uforstandig kirkestyrelse — og dermed til Kirken, til sakramentene, til troen. Det gjør de ikke. De ber pent om at kardinal-erkebiskopen vil samtale med dem. Vil han det?

Don Camillo har moret så mange. Men han var vel ikke akkurat så urkristelig, når vi ser nærmere på ham. Mer italiensk enn evangelisk, kanskje. Det var i dette samme Italia at de for syv hundre år siden innkalte en spansk ekspert, Domingo Guzman, senere kjent som St. Dominikus, og spurte ham til råds: Hvordan skal vi biskoper vinne de troendes respekt og hengivenhet, og fremfor alt: Hvordan skal vi fremme det *evangelium* som er vår lov og vår hjertesak? Hans svar er bevart, og det stemmer fremdeles: «Stig ned av deres hester!» Vær ikke «fyrster» — det er ikke så fint som dere tror. Prek ikke bare fattigdommen — Jesu fattigdom. Lev den!

HRM.

(Se også *Eva Alexandersons* «Affären Isolotto» på side 26 i dette nummer.)

DET NYE TESTAMENTE

Det Nye Testamente oversatt fra gresk av Erik Gunnes med innledninger og kommentarer. Oslo 1968, St. Olav forlag. 520 sider + karter.

Bibelen er ikke bare det litteraturverk som er oversatt til flest språk. Bibelen, og særlig Det nye testament, er også blitt oversatt om igjen og omigjen til ett og samme språk.

Årsakene er flere. Øket innsikt i bibeltekstens opprinnelige skikkelse, bibelfilologiens landevinninger og teologiens arbeid med tekstenes innhold er faktorer som hver for seg og i samspill kan gjøre en ny bibeloversettelse ønskelig eller nødvendig. Hertil kommer de ulike oppfatninger av det preg en oversettelse skal ha. Er idealet den mest mulig ordrette gjengivelse av originalen? Eller skal man etterstrebe den naturlig uttrykksmåte på det språk man oversetter til? Moderne bibeloversettere vil være enige med Luther i å hevde det siste ideal. Behovet for stadig nye bibeloversettelser ettersom de moderne språk undergår forandringer — og det norske språk gjennomgår i vårt slektledd særlig store forandringer — blir da aksentuert. Endelig krever forskjellige formål forskjellige bibeloversettelser. En oversettelse til bruk i gudstjenesten vil naturlig være mer konservativ i språktone enn et utgave til studiebruk og «privatlesning». På en rekke språk foreligger oversettelser som vil gjøre Bibelen ny for leserne ved å gi den en sprogdrakt som avviker sterkt fra den tilvante. Det finnes en hel skala av oversettelser, fra den sterkt tradisjonsbundne språkdrakt til sjokk-oversettelsen.

De krav som må stilles til den som i dag vil lage en ny oversettelse til norsk av Det nye testament, er mangeartede. Han må ha solide kunnskaper i gresk, kunne treffe avgjørelse i tekstkritiske spørsmål og kjenne den vitenskapelige bibeltolknings resultater. Han må ha evnen til å finne de rammende uttrykk på norsk, og han må ha stilsans. Bibeloversettelse er vitenskap og kunst på samme tid.

La det være sagt straks at Erik Gunnes oppfylder alle disse krav på en beundringsverdig måte.

Tekstgrunnlaget er i hovedsak Nestles tekst i hans utgave av det greske

nytestamente, men med selvstendige vurderinger av lesemåter. Leserne får grei beskjed om at det siste kap. både i Mk. ev. og i Jh. ev. er senere tilføyelser, og ikke så helt få ganger får de opplysning om tekstvarianter. Mest beundringsverdig er vel at ordene i 1. Joh. 5, 7—8 «For de er tre som vidner i himmelen: Faderen, Ordet og den Hellige Ånd, og disse tre er ett» er forvist fra teksten til en fotnote hvor de betegnes som «et meget senere innskudd». I 1897 forbød Sanctum Officium å dra i tvil at denne tekst er den opprinnelige, men allerede fra 1927 har samme instans tillatt ulike oppfatninger. De valg som Gunnes har truffet mellom forskjellige tekstvarianter (f. eks. Rom. 5, 1) forekommer meg å være riktige.

I katolske oversettelser av Bibelen til folkemålene har tradisjonen vært å utstyre teksten med forklarende noter. De protestantiske bibelselskaper har derimot prøvd å følge det prinsipp som ble knesatt av The British and Foreign Bible Society da dette ble stiftet i 1804: Bibelen skulle utgis uten menneskelige tilsetninger og uten kommentar. I praksis ble prinsippet fraveket, kan man si, allerede da henvisninger til parallelsteder ble innføyd, og kapitelsummarier er allerede en art kommentar. I Det norske bibelselskaps oversettelse vil man se at vanskelig forståelige uttrykk i Det gamle testament ikke så helt sjelden er forklart. Ungdomsversettelsen 1959 av Det nye testament har mange forklarende noter. Prinsippet oversettelse uten kommenterende noter har vist seg å være utilstrekkelig når formålet med oversettelsen er at tekstene skal bli forstått. Noter og innlednin-

ger til skriftene er nødvendige. Lengst i denne retning er de katolske bibeloversettelser i vår tid gått. Mest forbilledlig i dette stykke er den franske Bible de Jérusalem, som mer enn noen annen bibelutgave viser hvilken hjelp til forståelse og tilegnelse av Bibelens innhold en rettskaffen og ærlig fremleggelse av bibelvitenskapens sikrede resultater, derunder også opplysninger om divergerende anskuelser, kan være.

Erik Gunnes har latt seg inspirere av dette forbilde, har også overtatt noe av innholdet i sine innledninger og noter fra Jerusalem-bibelen, og kvitterer på uklanderlig måte for lånene. Men helheten er nok hans egen.

De ca. 30 sider med redegjørelse for de nytestamentlige skrifers tilblivelse, egenart og innhold er skrevet med en slik innsikt, karakteriserings-evne, nyansering av uttrykkene og pedagogisk tilrettelegging at jeg knapt kan tenke meg det bedre gjort. Forholdet mellom historie og tolkning i evangeliene, Johannesevangeliets egenart og mange andre spørsmål blir leserne orientert i, på en fortrinlig måte. Gunnes nevner forskernes innvendinger mot at Joh. ev. skulle være skrevet av apostelen Johannes, men finner dem ikke overbevisende. Spørsmålet om forfatterskapet til Pastoralbrevene holder han åpent, med en grei redegjørelse for argumentene mot at Paulus er forfatteren. Også for Efeserbrevet innrømmer han muligheten av at det er skrevet av en Paulusdisippel. Slike opplysninger vil — når de gis på en så klok måte som her — bare være til gagn og berikelse for bibelleseren.

Nyttig for bibelleseren er også en kort fremstilling av hva teologene kaller nytestamentlig tidshistorie under overskriften «Miljøet og menneskene»: det romerske styre i Palestina og det jødiske samfunn, dets sed og skikk, gudstjenesteliv og partier. Særlig interesse har et alfabetisk lite leksikon over nytestamentlige termer, fra «Abba» til «Ånd, den hellige». Det som slår en ved gjennomlesning av dette leksikonet, er hvor rent bibelteologisk det er. Den katolske dogmatikk er holdt nesten fullstendig utenfor. Protestantiske sakkynndige vil antagelig være enige i så godt som alt som sies, også f. eks. om embetene

BLIR NYTT

i Det nye testamente under oppslagsordene «Tjeneste», «Nøkkelmakten» og «Apostel» eller om nattverden, karakteristisk nok under «Måltid». Et par av oppslagsordene er ikke rent nytestamentlige, men tjener til å gi et religionshistorisk eller rettere frelshistorisk perspektiv: «Jahve» og «Jahves tjener». Artiklene er ofte meget givende. Som eksempler kan nevnes «Kjenne, erkjennelse», «Lignelse» og «Trøst», hvor man kan se bibelforskningen gjort fruktbar for bibelleseren. Forfatteren har avstått

Professor Einar Molland.

fra å kommentere «tro», «håp» og «kjærlighet», sier han selv. Han ville sikkert ha kunnet gi god og aldeles ikke overflødig belæring om disse bibelske begreper. Det eneste som kan virke spesifikt katolsk i bokens innledninger og ordforklaringer, er at forfatteren under omtalen av «Jesu brødre», etter først å ha sagt like ut at «moderne forfattere flest går ut fra at disse var sønner av Josef og Maria», dog vil holde døren åpen for den kirkelige tradisjons tolkning av at termen sikter til fjernere frender. Hvis man har skarp luktesans, vil man kanskje lukte katolsk dogmatikk i oppslagsordet «Natur». Men her vil man oppdage at det er ordet «kjød» som Gunnes konsekvent har unngått i sin oversettelse. Han har

gjengitt det på flere måter, f. eks. «Og Ordet ble menneske av kjøtt og blod» (Joh. 1, 14, etter min mening meget godt). Men ofte har han hos Paulus oversatt med «natur», stundom «syndig natur». Og med god rett, for det bibelske «kjød» betyr ofte mennesket i dets totalitet.

Hvor godt Gunnes oversetter, vil jeg belyse ved å ta en vanskelig tekst. Rom. 8, 3—9 lyder slik i Bibelskapets ovs. av 1930: «For det som var umulig for loven, idet den var maktesløs ved kjødet, det gjorde Gud, idet han sendte sin Sønn i syndig kjøds lignelse og for syndens skyld og fordømte synden i kjødet, forat lovens krav skulle bli oppfylt i oss, vi som ikke vandrer etter kjødet, men etter Ånden. For de som er etter kjødet, attrår det som hører kjødet til, men de som er etter Ånden, attrår det som hører Ånden til. For kjødets attrå er død, men Åndens attrå er liv og fred, fordi kjødets attrå er fiendskap mot Gud — for det er ikke Guds lov lydig, kan heller ikke være det — og de som er i kjødet, kan ikke tekkes Gud. Men I er ikke i kjødet, men i Ånden, såfremt Guds Ånd bor i eder.»

Ordet «kjød» eller «kjødet» forekommer 10 ganger i denne teksten. Ungdomsoversettelsen 1959 har i dette stykket erstattet termen én gang med «vår natur» og én gang med «vår syndige natur», men har 8 ganger «kjød» og en gang «det kjødelige».

Gunnes oversetter dristig, treffsikkert og begripelig: «Gud har gjort noe som Loven var ute av stand til, avmektig som den sto overfor naturen: Han sendte sin egen Sønn, med et legeme likt vår syndige naturs eget, for å overvinne synden. Dermed har han undertegnet dødsdommen over synden i vår natur, for at Lovens krav skulle skje fyldest i oss, som ikke lenger følger naturens, men Åndens veier. For det er jo slik, at de som følger den syndige natur, lar sine ønsker forme av den, mens de som følger Ånden, stemmer sitt sinn etter den. Den syndige natur er innstilt på død, men Ånden på liv og fred. Derfor er den syndige natur fiendtlig sinnet mot Gud, den underkaster seg ikke Guds lov, den er til og med ute av stand til det; og de som følger

— i dagens situasjon.

den, kan ikke være etter Guds sinn. Men dere lever ikke naturens liv, men Åndens, så sant Guds Ånd bor i dere.»

Det er mangt å glede seg over i Erik Gunnes' oversettelse. Kristus-hymnen Fil. 2, 6—11 har aldri vært bedre gjengitt på norsk. Jesu lignelser har fått en tone av muntlig fortellerkunst. I dialogen mellom Jesus og Pilatus svarer Jesus sin dommer: «At jeg er konge — det er dine ord. Min oppgave er å vidne om sannheten, — det er derfor jeg er kommet til verden.» «Kjærlighetens høysang» i 1. Kor. 13 oppviser mange fine enkeltheter: «For glimtvis erkjenner vi nå, og glimt er våre profetiske syn; men når fullbyrdelsen kommer, skal det som er glimt og brokker svinne bort.»

Gjengivelsen av Fadervår er langt fra den tilvante med omsnudd ordstilling, konjunktiver og bruk av ordet «vorde». Men hvem kan være ufølsom for hvor bønnens innhold blir levendegjort i den språkdragt den her har fått? «Du vår Far i himlene! La ditt navn lyse blant oss og opprett ditt rike; som i himmelen, la din vilje skje fyldest på jorden! Gi oss det brød vi trenger i dag. Tilgi oss hva vi har forbrutt, som vi også har tilgitt dem som har forbrutt seg mot oss. Og bring oss ikke i fristelsens vold, men riv oss ut av det ondes makt!»

Det er selvsagt mange enkeltheter som man kan sette spørsmålstejn ved. For bare å nevne ett eksempel, heller ikke Gunnes har klart å få noen tilfredsstillende form på Jesu svar til sin mor i bryllupet i Kana (Joh. 2, 4). Bibelovers. av 1930 har: «Hvad har

(Forts. n. side)

Denne tegningen var omslaget på et nytt KATOLSK UNGDOM i januar. Og inne i bladet stilles spørsmålet: Har lutherske og katolske kristne så meget til felles at det kan innledes et samarbeide mellom ungdomsorganisasjonene *Norges Kristelige Studentbevegelse*, *Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag* og *Unge Norske Katolikkers Forbund*?

Vi noterer av svarene bl. a. pastor Sigurd Osberg, ungdomsprest i Asker: «Ja, det kan og bør innledes et samarbeide. Som kristne må vi snarest komme ut av den bakevje at vi bruker kreftene til å polemisere mot andre konfesjoner eller forsurer tilværelsen for hverandre ved å reise en isolerende mur. Jeg tror ikke på en lettvent økumenikk, der en ser totalt bort fra de konfesjonelle forskjeller og latter som om ingenting skiller oss. Men jeg mener at vi må være oss bevisst det vi har felles, og det er ikke så lite. Vi trenger et realistisk samarbeide.»

Søster Marie-Kristin på Vor Frue sykepleierskole, ungdomsassistent: «Efter min mening har katolske og

DEN HELLIGE UENIGHET?

lutherske kristne så meget felles at det kan innledes et samarbeide lagene i mellom. Hvorfor skal vi alltid støte hverandre med alt det vi ikke har felles, når vi har så uendelig meget grunnleggende og verdifullt som binder oss sammen?»

(Forts. fra forrige side)

jeg med dig å gjøre, kvinne?» Det umulige «kvinne» går igjen hos Gunnes. Det greske ord er høflig tiltale til en gift kvinne, altså: «Frue». At Jesus sier «Frue» til sin mor, er merkverdig, men så merkverdig er fortellingen. Jeg er heller ikke fornøyd med fortsettelsen hos Gunnes: «Kvinne, hva ber du meg om?» Ungdomsovers. har utelatt tiltaleordet, men får frem det avvisende i replikken ved å si: «Har du noe med mine ting å gjøre?» Jeg synes at Gunnes er alt for bundet til teksten i sin gjengivelse av tiltaleordet, og alt for fri i oversettelsen av replikken.

Helhetsinntrykket av oversettelsen er: troskap mot innholdet, stor selvstendighet overfor de tidligere norske oversettelser i ordvalg og fraseologi, dristighet i formuleringene og samtidig konsekvent gjennomføring av et riksmål med svært moderate former. Gunnes skriver «mellom» og «gjennom», men han har «have» for «hage», «syv», «sprog» og «etter» — lite anbefalelsesverdig dersom det er meningen at denne oversettelsen skal brukes også om ti år når «hage», «sju», «språk» og «etter» vil ha seiret fullstendig, hvis man ikke kan si at de allerede har seiret i dag.

Bibellesere som kan et fremmed språk, har ofte opplevd at ordene får nytt liv når de leses i en annen sprogdrakt enn den tilvante. Nå kan norske bibellesere ha denne opplevelse med en radikalt ny versjon på sitt eget tungemål.

Hittil har det — når vi bortser fra arven fra middelalderens kirke — neppe eksistert romersk-katolske bidrag hos oss til den nasjonale felleskirkelige kultur i form av salmediktning, kirkemusikk eller bildende kunst som også de andre kirkesamfunn har kunnet gjøre bruk av. Med ett slag er dette forhold blitt et annet. På et felt hvor den protestantiske kristenhet tradisjonelt har hatt lederstillingen, har nå en katolsk bibeloversetter ydet et arbeid som bør bli et felleseie for kirkene i vårt land. Ifølge en opplysning i siste hefte av Svensk teologisk kvartalskrift forberedes det nå på omkring 50 steder rundt i verden felles katolsk-protestantiske bibeloversettelser i stil med den bemerkelsesverdige Traduction Oecuménique de la Bible som utkommer heftevis i Frankrike. Hvis situasjonen er moden for et slikt tiltak i Norge, er det nå blitt klart at den selvskrevne katolske medarbeider finnes iblant oss.

Einar Molland.

TROEN

Hvis bønner er det våre fromme fedre kalte «menneskets samtale med Gud», så øyer man med en gang det vesentlige i den praktiske problematikk vedrørende bønner i dag. Religiøst sett lever mange i dag i skyggen av lamrende forestillinger. Dette kan til sine tider være tragisk nok, hvis det da ikke er en affektert holdning man pleier for å vise at man er «velorientert», med. Det er ikke akkurat hyggelig eller tilfredsstillende at selv Gud Herren blir et problem.

Men er Gud et problem? Det er en vesensforskjell mellom et problem og et mysterium. Om Gud var et problem, ville det være umulig å be. Man hverken tilber eller ber til et problem. Det er kanskje derfor at mange tilhengere av den «religionsløse kristendom» og «Guder-død»-teologien har det vanskelig med den vertikale linje og tror at de bare kan kommunisere med Gud på den horisontale linje, det vil si i sin neste.

Gud er intet problem. Han er et mysterium. Det vil si: Han er for stor for våre menneskelige begreper og ord. Det er dette Skriften mener når den sier at ingen annen enn Guds ånd vet hva som bor i Gud. Denne ukjente Gud som intet menneske har sett eller kan se, er likevel blitt kjent fordi Han har åpenbart seg i sitt Ord. Dette Ord er ikke et ord talt av mennesker, det er heller ikke et skrevet ord. Det er det Ord som, ett av vesen med Faderen, er Guds enbårne Sønn og som, da tidens fylde var kommet, ble unnfanget ved den Hellige Ånd og født av Maria og ble sant menneske.

Det er denne Hellige Ånd som, fordi Han er av samme vesen som Faderen og Sønnen, kjenner dybdene i Gud og meddeler oss troens gave. Det er fordi vi har fått den ånd som er av Gud at vi forstår det som er gitt oss av Gud. Takket være dette er det nå mulig for oss å se Faderen, eller den Gud vi ikke kan se, i Ordet som ble kjød, i Jesus Kristus. Det er da ved troen på Kristus at vi kan komme nær Gud, være fortlørlig med Ham som et barn med sin far. Den som vil be, trenger troen på Kristus for «ingen kjenner Gud uten Sønnen og den som Sønnen vil åpenbare Ham til.»

Men denne vår tro må være noe langt mer enn vår forstands samtykke til

I PRAKSIS

trosartiklene og de kristologiske dogmer. Troens kunnskap om Gud i Jesus Kristus er en «kunnskap i kjærlighet». For, ifølge Skriften, er hver den som elsker født av Gud og kjenner Gud.

Kierkegaard har så evig rett når han sier at: «Christus har ikke indsatt Do-center — men Efterfølgere». «Thi Christendommen er en Eksistensmeddelelse og kan kun fremstilles — ved at eksistere.»

AV PATER

D. J. BOERS

Kristus som er sannhetens konge, den som åpenbarer Guds mysterium sier at vi må høre hans røst for å kunne fatte og forstå sannheten i og om Gud. Men det å høre Kristi røst er å følge Ham, være Hans etterfølger.

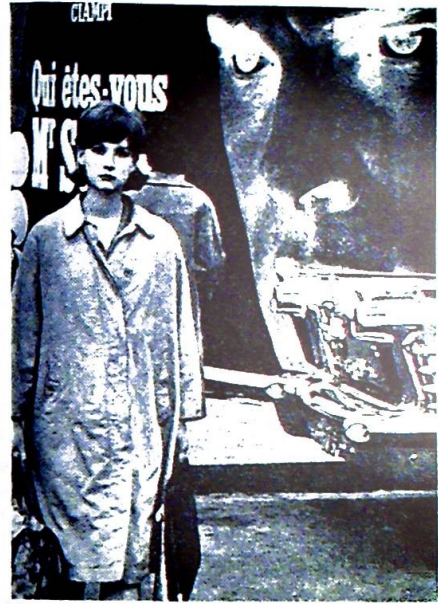
Kristi etterfølgelse er imidlertid ikke en bokstavelig, materiell og stereotyp kopiering av Hans historiske liv og aktivitet og karaktertrekk. Begrepet Kristi etterfølgelse er heller ikke dekket ved å følge eller overholde Kristi lov som om den var en velskrevet kodeks

av forskrifter hvis mangfoldige paragrafer nøye må overholdes etter Hans eksemplariske mønster. For oss som lever etter Herrens himmelfart, er Kristi etterfølgelse dette: å ha Kristi ånd og være ledet av denne ånd slik at vi hvert minutt, i hver given situasjon har det samme sinnelag som var i Kristus Jesus, Han som tok en tjeners skikkelse. Kristi etterfølgelse er å tjene hverandre i kjærlighet, å gi oss selv til andre med den personlige hengivenhet og tjeneste som enhver gitt situasjon konkret krever av oss. Og dette med det samme sinnelag som Kristus tjente andre med.

Det er når vi på den måten lever i Herrens ånd, Han som var alles tjener, den ånd som vi har fått og som kjenner dybdene i Gud, at vi skal nå til troens kjærlige og personlige kunnskap om Gud i Kristus. Og at vi skal kjenne Gud slik at Han blir vårt hjertes Gud og slik at vi kan be i ånd og sannhet.

Det er vesentlig på dette plan at bønnens problematikk må løses. Gjøres ikke dette først, vil man aldri se en løsning. Bønnens problemer er, dypst sett, ikke primært formproblemer — liturgisk mot privat bønn, morsmål mot latin, popmusikk mot gregoriansk, ignatiansk mot salesiansk metode. Bønnens problemer er først og fremst vitale og personlige. Når alt kommer til alt har de rot i dette:

Kristendommen leveres ved å eksistere,

ved at Ordet avbildes ved livet. Ikke ved å behandle kristendommen som en teologisk tese eller en filosofisk teori, ikke ved å snakke om den videnskapelig eller populært i skolastiske eller eksistensielle kategorier, ikke ved å synge dens pris i klassiske tonarter å la Beethoven eller atonalt å la Stravinsky.

Det er igjen sant det som Kierkegaard sier at tenkning som aldri får avgjørende uttrykk i handling stadig utvikler sansbedrag. For: «Ett er at lide, et andet er at blive Professor i at én led». Kanskje er det mer enn noe annet dette som er i veien med bønner i dag. Kanskje er det på dette at meget av den påståtte umulighet med å be som så mange klager over i dag grunner seg: At vi i kristenheten har for mange professorer og dosenter og for få tjenere, at det er for meget lærd eller også for meget løst kristent snakk og for lite av den fromme kristnes handling: Den å ta på seg en tjeners skikkelse og gi seg helt til andre — som Kristus gjorde.

«KVELDENS PROBLEM»:

BARN OG TV

Den engelske TV-anmelderen H. R. F. Keating begynner 1969 med å konstatere at han ihvertfall må slite med et problem gjennom hele dette nye året: spørsmål om barn og deres fjernsyns-vaner.

Hva skal de få se? Det bør straks gjøres klart, sier Keating, at det må foregå en eller annen form for utvelgelse. Moderne TV sender en serie programmer beregnet på et publikum i forskjellige aldersklasser og fra forskjellige samfunnsgrupper. Ikke alt det som sendes passer for mindreårige. Dessuten kan ikke foreldre gå med på at de lange sendingene fortrenger alt annet i barnas fritid.

Man må velge.

Men hvordan kan foreldre vite noe sikkert om hva som er egnet for deres barn? De kjenner som regel ikke programmene på forhånd, og de lures av og til av den sendetiden fjernsynet velger. Nylig ble filmen Anatomy of Murder vist fra klokken 20.15 en kveld i Storbritannia — og reaksjonen fra seerne viste at ikke alle var

like begeistret da de oppdaget at en voldtekt og intime detaljer i forbindelse med bevisførselen for denne spilte viktig rolle i filmen. Det var kanskje ikke den beste slutt på dagen for yngre familiemedlemmer.

Dette problemet eksisterer også her hjemme — enkelte programmer kan bli sjokk. Ikke så mye for de voksne, noen har ofte merkelig godt av disse sjokkene, men for ansvarlige foreldre som ikke ønsker å prege bildet av vold og hat i sine håpefulle før leggetid. Det går an å følge litt med i de korte notiser som står i avisene om kveldens programmer — de gir ofte et vink — forøvrig kan det være en nervepirrende oppgave for en mor eller far av og til.

Det er vanskelig, nesten umulig å sette opp regler som gjelder for alle barn. De reagerer høyst forskjellig på programmene av mange grunner, man vet også noe om farene ved å overbeskytte de små. Kanskje er det derfor noe i det Keating sier:

Det må tas en spesiell avgjørelse for hvert enkelt barn — av og til må man dessverre ta avgjørelsen nesten i blinde. Det eneste vi kan gjøre er å verge vår rett til å si «nei». Vi må være forsiktige så vi ikke lager moralske lover ut av våre personlige følelser og fordommer, og vi må forsøke å skaffe oss informasjon som vi kan bygge avgjørelsene på, så langt mulig.

BLIKK på TIDEN

SIMPELTHEN

■ *Kjeld Geertz-Hansen* er katolsk sogneprest ved St. Ansgars kirke i København, og en mann med masser av pastoral *common sense*. Det er denne gode egenskap som taler ut av noen linjer som har fanget «Kristeligt Dagblad»s oppmerksomhet, og som vi låner derfra — de har i all sin enkelhet litt å si oss her på berget også:

«Som præst hører jeg ustandselig ordet problem, og jeg siger hver gang: Er det nu ikke bare en »vanskelighed«? Det kan man overse og klare! Problemer er sjældne og nærmest uløselige. Ligeledes med ordet »deprimeret«. Jeg siger også her: Er De nu ikke bare »ked af det«? Det slår Dem ud, når alt skal udnevnes til problemer og depression.»

Det finnes problemer som hverken kan oversees eller knipses ad, likesom det finnes depresjoner som er akkurat det vi kaller dem. Det vet jo sognepresten bedre enn mange. Det er *inllasjonen* i disse betegnelsene han er ute etter — med rette.

«HUMANAE VITAE» OG NORSK OPINION

■ Gallup-instituttets meningsmålinger *beviser* ingenting, de konstaterer. En meningsmåling sier oss ikke hva som er rett. Den sier oss hva som *er*. Det er allerede meget interessant, hvordan den enkelte så tolker resultatet: Som mer eller mindre begrunnet fornuft, eller som utglidning og forfall.

Nylig arrangerte Norsk Gallup en meningsmåling i forbindelse med pave Pauls rundskrivelse «*Humanae Vitae*» om fødselsreguleringen. I et representativt utvalg nordmenn var 12% enige med paven og 84% uenige, mens 4% (et meget lite tall) svarte «vet ikke». Blant de uenige var det 8% flere menn enn kvinner. De unge er mest uenige, men en så vidt moden aldersgruppe som 30—59 år ligger kloss opptil dem i prosenttall. Bare hos de eldre (over 60) faller tallet noe. Enigheten med paven er sterkest representert blant den eldre landbefolkning på Sør- og Vestlandet og (sterkere enda) i Trøndelag og i Nord-Norge. I sin alminnelighet er det de sosialt bedrestilte som står sterkest for fødselsreguleringen, altså mot rundskrivelsen. Hele 50% av de uenige begrunner sitt standpunkt først og fremst med befolknings-overskuddet i verden — bare 6% anfører den egne familieregulering i første rekke. At den teller med for de fleste, i hvert fall i de yngre årsklasser, tør en vel forutsette, selv om den altså ikke prioriteres: Her ser vi nok et nedslag av masse-mediens informasjonen om situasjonen i U-landene.

Tilslutt et knusende tall: På spørsmålet «Mener De at enhver gift mann eller kvinne bør ha lett adgang til og få opplysning om fødselskontroll?» svarer hele 99% ja. *Friheten* i dette intimt personlige anliggende synes med andre ord å være en noe nær enstemmig norsk overbevisning. Det tallet bør visst kirke og kristendom i vårt land notere seg, som et ikke uviktig bidrag til sin realistiske situasjons-analyse.

INGEN FORMILDENDE OMSTENDIGHETER

■ Et *virkelig* problem, med *virkelige* depresjoner til følge er ungdommen og bruken av narkotika. Helsedirektorat og rettsvesen ser hos oss alvorlig og bekymret på det, og vi tror de har rett. Fra Sverige, hvor problemet er lengre kommet og

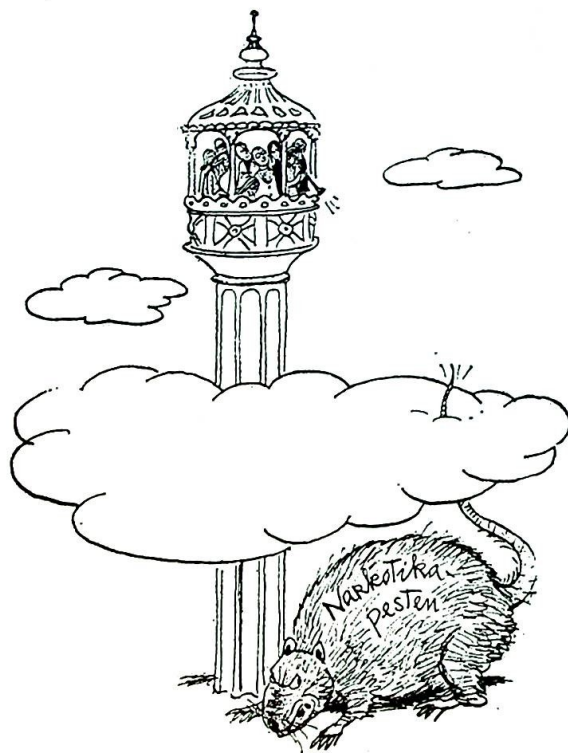
mer skremmende, innløper et megetsigende pressfoto som jager et kaldt gufs gjennom en. Det er gravplater av denne type:

GORAN

1949—1968

NARKOTIKAN TOG HANS LIV

Nå finnes det en viss skremsels-kampanje som trolig forfeiler sin virkning overfor de unge — det er nøktern og saklig opplysning som trenges. Den er så menn skremmende nok. Til gjengjeld finnes det, på den andre ytterfløyen, en bagatellisering, ja litterær «markedsføring» av narkotika-bruken som er farlig. «Sydsvenska Dagbladet»s tegner har sett seg arg på de sosialt bevisstløse i elfenbenstårnet og deres kjemisk frembragte lykke-visjoner — her er *hans* bitende kommentar:

Hva en må kunne vente, ut over en opplysnings-kampanje fra offentlig hold, er en skjerpet lovgivning som tar *meget* hardt på selve giftblanderne i alt dette: De hensynsløse personer som i vinnings hensikt skaper seg et marked for narkotika-salg blant vår ungdom. Der vet vi på forhånd: *Ingen* «formildende omstendigheter»!

SIESTA-POLITIKK

■ «Verdens Gang»s *Alf Hartmann* er vel neppe så politisk naiv som han anstiller seg (11. januar) i et merkelig lørdagsoppslag betitlet «Litt italiensk salat». Og «salat» blir det, med nesten bare beske urter, bitter eddik og knapt en dråpe olje. Så er den heller ikke blandet av ham selv, han bare refererer hva et tilfeldig kafébord-bekjentskap i en italiensk småby betror ham. Det blir et ensidig skrekkbilde av den katolske kirkes makt og skumle innflytelse, uten et forsonende trekk. Det er en rabiati anti-klerikaler han tydeligvis er snublet over. Med latinereens lidenskapelighet og forakt for nyanser velter den anonyme all sin edder og galde over den norske journalist, om hvor utålelig det er å leve i Italia.

Alf Hartmann produserer ingen motforestillinger. Så svak som den seriøse analyse av Italias politiske og sosiale situasjon er i norsk presse, forutsetter han kanskje litt for letthjertet at leseren selv nyanserer bildet. Det er visst ikke så sikkert.

Dagens Italia er, med alle sine problemer, et demokrati. Det har det sterkeste og formodentlig det mest intelligent ledede kommunistiske parti i Vesten — dets nåværende regjering er, som alle regjeringene siden krigen, et resultat av frie valg og en fri opinion. En kan ha adskillig å utsette på den italienske kirkes konservatisme — det kommer da også frimodig til uttrykk innenfor denne kirken selv. Noen utbytende instans er den ikke — den italienske stat er fullt i stand til å trekke grensene mellom seg og den. Hva enhver kan se, er at den katolske kirke fremdeles — med masse-effekt — opprettholder et sosialvesen som bøter på italienske politikeres forsømmelser: Skoler, sykehus, barnehjem, sinnsykepleie m. v.

Hører ikke også dét med i bildet, selv ved et kafébord eller i et lørdagsnummer?

RETT PÅ SAK

■ Tysk økumenikk gir seg mange praktiske og effektive utslag. Ett av dem, som vi tidligere har streift i «St. Olav», er «Evangelisch-Katholische Film- und Plakataktion» i Frankfurt, et strømlinje-formet opinions-organ for masse-påvirkning. Når en tenker på hva det vanligvis står på de tusener av plakater og reklame-appeller som møter vårt øye hver dag i by-mylderet, er en ikke misfornøyd med å se noe slikt:

Under titelen SULT I VERDEN står en megetsigende kontrast mellom utgiftene til rustninger og utlegget til u-hjelp, samt appellen MER TIL UTVIKLINGSHJELPEN! Offentlig og privat gir vest-tyskerne proporsjonalt mer til U-hjelpen enn noe vi selv presterer. Er det slike påminnelser vi burde få flere av?

REVOLUSJON I GUDS NAVN?

■ Hvilket leder oss videre til å minne om en liten billig-bok på «Det Norske Samlaget» som teologene Per Lønning og Gaute Gunleiksrud, og NRK's Andreas Skartveit, har utgitt. Den heter «Revolusjon i Guds navn?», og gir en noe å tenke på. Det er en samling tekster, som for uten de velskrevne norske debatt-innleggene om kirken og revolusjonen, gir oss viktige dokumenter fra en rekke land, om problemer — virkelige og tragiske problemer — vi vanligvis holder oss litt for lett fra livet i den hjemlige idyll. Sterkest er kanskje et brev fra 300 brasilianske prester til sine biskoper om hvordan de oppfatter — må oppfatte! — sin prestegjerning og sitt ansvar for men-

neskene i en så rystende materiell nød som den de opplever. Det efterfølges av et annet brev, der 18 biskoper tar opp ansvaret for «den tredje verden», som de selv øver sin gjerning i.

PER OM PER

■ «Om noen gjerne vil være biskop, er det en god ting,» skriver Paulus. Bakgrunnen for denne overraskende oppmuntning av den geistlige ærgjerrighet er vel simpelthen, at på hans tid var det ikke mange som traktet etter bispebjerningen, den kristne urmenighet hadde større respekt for apostelen og profeten — biskopen var bare «tilsynsmann». Senere er bispe-mitraen blitt gjevvere, også som karriere betraktet. Hos oss katolikker utnevnes bispem — fra høyeste geistlige hold. I Den norske kirke utnevnes han også, men fra høyeste verdslige hold: «Kongen», dvs. regjeringen, avgjør. Rådgivende, men ikke avgjørende valg tar vare på det kirkelige demokrati, mer eller mindre effektivt. Publisiteten omkring kandidatene til norske bispestoler har i de senere år tatt former som ikke alltid har vært verdige og oppbyggelige, og forslag er fremmet om at stillingene skal søkes, som andre embeder i staten.

At bispe-emner og bisper blir diskutert er én ting. Ellers får han en sjanse, dersom han blir utnevnt, til selv å si fra om hvem han er. Den evangelisk-lutherske bispeordinasjon har nemlig en kuriøst virkende detalj: Under seremonien sitter den nyutnevnte fromt i koret og lytter til sin egen levnetsbeskrivelse, lest fra prekestolen av en medbroder. Menigheten skal vite hvor han kommer fra og hva han står for. Det kan ha adskillig for seg. Men det er en vanskelig litterær genre.

Det nyeste er, at nå blir selv den tatt ut av hans hender, før han får grepet til pennen. I «Vår Kirke» (11. januar) har den drevne journalisten Per Voksø gitt den nye Borg-bispen Per Lønning en håndsrekning i så måte, under titelen «Per Lønning's vita. Et forslag.» Det er et meget morsomt, om kanskje vel nærgående forslag — en noe håndfast venne-klaps på kinnet, et portrett på grensen til den elskverdige karikatur. Det tåler nok den portretterte, for artikkelens grunntone er respekt og glad forventning til denne nye bispegjerning.

Den norske kirkes ve og vel er et anliggende som angår ikke bare alle norske kristne, lutheranere og andre, men hele vår offentlighet. Og selv i et så vidt perspektiv var det visst, med Apostelens ord, «en god ting» at Per Lønning valgte bispestolen fremfor å stå på Universitetets kateter eller sitte på Stortinget.

Frater Candidus.

TIDSSKIFTE?

«Gong etter gong oppgjennom historia har kyrkjene vore å finne på dei privilegertes side. Det hende under kjetarrkrigane, det hende under bondekrigen i Tyskland, det hende under den store franske revolusjonen, det hende då arbeider-rørsla voks frem. Også i vårt eige samfunns sosiale og politiske strid har kyrkje og presteskap så altfor ofte vore å finne på deira side som hadde økonomisk makt og sosiale privilegier. Det førde i lang tid til spenning mellom kyrkja og dei som stridde for sosialt likeverd.

At den norske kyrkja no då den sosiale striden er blitt verdsomfattande, stiller seg på dei underprivilegierte side, er det viktigaste som er hendt i kyrkja på fleire hundre år. Det er grunn til å ynskje bispekollegiet av 1968 til å lukke med den historiska avgjerda det her har teke.»

Skoledirektør, tidligere kirkestatsråd Helge Siverson om de norske, lutherske biskopers hyrdebrev om kirken og menneskerettene — 1968.)

I det til synes föga progressistiska Italien exploderade «affären Isolotto» i Florens som en bomb i höstas. Upprinnelsen var att en grupp lekmän i Parma — på det numera vanliga sättet — ockuperade stadens katedral under några timmar för att lungnt och hyfsat protestera mot att en sparbank byggde en kyrka, mot att präster tillsattes byråkratiskt över huvudet på lekmännen, mot att kyrkan lerade sig med politiska och ekonomiska intressen. Ärkebiskopen kallade på polis som brutalt körde ut ockupanterna och påven uttalade sitt ogillande av deras tilltag. Den 22 september skrev församlingen i Isolotto tillsammans med sin präst, don Mazzi, ett brev till ockupanterna och gav uttryck för sin solidaritet. Det blev ett fruktansvärt rabalder som väckt uppseende långt utom Italiens gränser och saken har omskrivits i månader i både inländsk och utländsk press. Ännu har stormen ingalunda bedarrat, tvärtom har konflikten blivit alltskarpare. Å ena sidan präster och lekmän som fattar gemensamma beslut i egenskap av mogna och fullvärdiga medlemmar av kyrkan — å den andra en ärkebiskop som står kvar i fastlåsta positioner med en traditionalistisk juridisk syn på kyrkan och hävdar autoriteten med stort A.

Nu är Isolotto inte vilken liten landsortförsamling som helst. Tvärtom utgör den ett ytterst intressant socialt experiment. Isolotto är en satellitstad till Florens och tillkom på Giorgio La Piras initiativ under hans tid som borgmästare i staden. Tack vare statliga bidrag byggdes här i snabb takt ett stort antal moderna billiga bostäder, avsedda för bostads- och medellösa. När staden invigdes 1954 fanns plats för 1 500 familjer och inom kort hade Isolotto en befolkning på cirka 10 000, mest arbetare och lägre tjänstemän. I sitt invigningstal sade La Pira bl. a.:

Älska denna lilla stad, som en del av er egen personlighet. Låt den verksamt bidra till gemenskap, känn er som medlemmar i samma familj. Må frid, vänskap och kristet broderskap blomstra i er stad som olivträdet om våren. Må var och en göra sitt så att denna satellitstad

EVA ALEXANDERSON:

«AFFÄREN ISOLOTTO»

bär frukt i kulturens och det godas tecken.

Han slutade: Är detta en dröm... kanske...

Men drömmen blev verklighet. Den unge prästen don Mazzi som då tillträdde införde en helt ny livsstil. Han startade en dialog mellan troende och ateister, sociala hjälpåtgärder genomfördes (understöd åt arbetslösa och strejkande, invalider och gamla, daghem, aftonskolor osv), alla kyrkliga förrättningar var kostnadsfria, allt vad kyrkan kunde bjuda stod till allas förfogande, man diskuterade och fattade beslut gemensamt. Snart blev Isolotto en samsamsvetsad enhet där allting angick alla och där alla var solidariska med varandra. De nya tongångar som framkom under konciliet anammades snabbt, dekret och encyklikor studerades grundligt och människorna sökte efterleva dem som sanna kristna.

I början av sin tillvaro hade Isolotto starkt stöd hos den kristne revolutionären, borgmästare La Pira och den framsynte gamle ärkebiskopen, kardinal Dalla Costa. Men när den nuvarande ärkebiskopen, kardinal Florit, tillträdde strax före konciliet kärvade det till sig. La Pira var inte längre kvar och det politiska klimaret hade förändrats. Florit har föga sinne för demokratiska idéer och många är de självständigt tänkande präster som han fördrivit från sitt stift såsom obehövliga.

Efter Isolottobornas brev till Parma utbröt en konflikt så gnistorna sprakade. Man kan förstå att från Florits utgångspunkt måste brevet med sina ytterst starka formuleringar ha varit som ett rött skynke. På solidaritetsförklaringen följer en lång meditation över kyrkan, huruvida kyrkan verkligen är korsfäst med Kristus eller står bredvid och ser på Kristus som lever bland de fattiga, om kyrkan har gått ut för att lida med Kristus utanför Jerusalems murar eller om hon är instängd inom systemets murar, kanhända iklädd neutralismens hyckleri. «Ty kyrkans tragedi på många håll i västerlandet är att herdarna ofta mister medvetandet om sin profetiska roll och sover i det ljuva ruset

från en kult, finansierad av storkapitalisterna som binder kyrkan med sina storartade allmosors gyllene band.» Vidare tar man i brevet avstånd från påvens sätt att anklaga ockupanterna för bristande kärlek till kyrkan.

Den 30 september fick don Mazzi ett personligt brev från sin ärkebiskop som inte heller skrader orden. Det är ett brev från överordnad till underordnad där avståndet poängteras av den kyliga ironin. För att sprida sina idéer, säger han, profiterar don Mazzi själv på det system han förkastar genom att utnyttja för statliga medel uppförda lokaler, där även de rika och bankerna bidragit med «sin skärv». Om hans «stränga samvete» hindrar honom att vara enig med påven måste han dra konsekvenserna och avgå som präst eller i annat fall återta sin skymf mot Kyrkans Auktoritet. Kardinalen talar om sitt tålmod med Isolotto, han har skrivit och talat och bett — utan resultat. (Till saken hör att Florit aldrig satt sin fot i Isolotto trots upprepade inbjudningar att komma och se hur de lever.) Kardinalen väntar sig skriftligt svar inom en månad.

La Pira: Kjenn dere som medlemmer av samme familie...

Artiklen er skrevet av den svenske forfatterinnen Eva Alexanderson.

EN KLOVN

Det var festen för den hellige familie, efter høymessen kom en dame bort til meg og sa:

Har De tenkt å gå rundt med skjegg? Det er da skilsmissegrunn.

Hun klappet armen min for å mildne ordene, men hun syntes selvfølgelig at det var et følt, ukristelig skjegg. Farlig følt liksom.

Først etterpå tenke jeg på at Josef antagelig også hadde skjegg, mye fælere enn mitt.

Og jeg grublet over det andre hun hadde sagt: Grunn til skilsmisse...

Vel.

Jeg tror jeg beholder skjegget en stund.

Ellers hører jeg at det skal gå dårlig med ST. OLAV. Man er misfornøyde i Bærum, blir det sagt.

Det er kanskje fordi det er så få skjegg der ute det, hm?

..Det blir for trygt av slikt, husk på hva damen sa.

Det blir farlig trygt.

Pass dere. En vakker dag sier jeg «bø».

Spek til side. La oss smile litt oftere, av oss selv blant annet.

La oss ikke plasere hverandre i båser med påskriftene konservativ, radikal osv.

La oss respektere hverandre. Hvor mange ganger skal man være nødt til å si det? Til seg selv. Hvor ofte?

Saken tar en helt ny vending genom att don Mazzi vägrar betrakta brevet som personligt. En stencilerad rundskrivelse skickas till alla i Isolotto som kallas till sammanträde den 31 oktober. Under tiden har solidaritetsbevis inströmmat från olika håll, bl. a. ett brev undertecknat av 93 bland stiftets 500 präster; något senare kom ännu ett brev från ytterligare 108 präster och särskilt anmärkningsvärt är att ärkebiskop Baldassari i Ravenna inte bara ger församlingen offentligt stöd utan även sänder dit en av sina präster.

Till mötet infann sig minst 8 000 personer och de som inte fick rum i kyrkan kunde följa förhandlingarna genom högtalare på piazzan. Allt gick lugnt och städat till, talarna avlöste varandra vid mikrofonen och till slut antogs en resolution där kardinalens brev avvisades punkt för punkt. Bland 10 000 personer fanns en minoritet på 300 som ansåg att don Mazzi och de andra prästerna borde begära avsked, men majoriteten hävdade att detta att «på ett auktoritärt sätt ta prästerna från församlingen eller på något sätt anklaga eller fördöma dem på grund av deras pastorala linje innebär att fjärna hela folket från kyrkan». Det är inte sant att don Mazzi sprider sina egna idéer, allt som sagts och gjorts har övervägts och genomförts i samråd med folket som med sina präster betraktar sig «som en enda familj». Om biskopen anser att kyrkans auktoritet har blivit skymfad måste han vara fel underrättad och han inbjuds på nytt att komma till Isolotto och övertyga sig om fakta. Eller anser han kanske att auktoriteten är något som inte får rubbas eller diskuteras? Församlingen vill inte betraktas som en fårhjord som kan kommenteras hur som helst, de är alla medlemmar av Guds folk och «vi anser det vara vår rätt och plikt att meddela att vi bestämt motsätter oss någon som helst inskränkning i våra prästers pastorala linje». Också resolutionen stencilerades och utgick till samt-

liga församlingsmedlemmar. Kort här- efter sammankallade kardinalen representeranter för alla församlingar i sitt stift och meddelade dem bl. a. att prästerna vore autentiska herdar «i den mån de företräder biskopen och under hans auktoritet helgar och leder en del av Herrens hjord». Denna admonition kommenterades och avvisades av don Mazzi vid söndagsmässan den 17 november varpå et brev av samma innehåll som resolutionen avsändes till ärkebiskopen.

Nästa fas i händelseförloppet kom den 20 november då i boklådorna förelåg den i Isolotto utarbetade katekesen «Incontro a Cristo» (Möte med Kristus) i två små billiga volymer med bilder från uländerna på omslaget, arbetare från alla länder, fattiga i tårar men också leende. Katekesen är baserad på femton års socialt församlingsarbete. Förbud från Florit: den motsvarade inte «kravet på en renlärig katekes», ty «det är förräderi mot det kristna budskapet att vilja tolka Frälsningen i enbart sociologisk riktning». Därpå följde ett dramatiskt och resultat- löst samtal mellan kardinalen och don Mazzi. Och några dagar senare avsattes denne. Första akten i dramat var till ända.

Strax före jul fick don Mazzi brev från påven som i vänliga ordalag uppmanade honom att omedelbart försona sig med sin ärkebiskop. Med två präster och 23 lekmän for han genast till Rom för att begära företräde för påven och få närmare precisioner. De fick anti-chambarrera länge och meddelades till slut att improviserade audienser inte kunde beviljas. Vid hemkomsten begav sig don Mazzi ensam till ärkebiskopen och sade sig vara beredd till försoning, varpå Florit påtalade den ovänliga behandling han rönt från Isolottobornas sida.

«Det var frukten av bitterheten hos ett folk som stötts tillbaka, sårats av disciplinära åtgärder, drabbats av svår orättvisa», svarade kyrkoherden.

«Jag är renlärighetens och disciplinens

försvarare», sade ärkebiskopen med skärpa, «jag har inte velat komma åt någon».

Han föreslog så don Mazzi en tjänst vid katedralen. Denne svarade med att begära återkallande av suspensionen, något som skulle uppskattas i hela stiftet, alla skulle fyllas av nytt förtroende och nytt hopp; i annat fall skulle klyftan mellan kyrkan och de fattiga vidgas. Florit motsatte sig ånyo «i renlärighetens och disciplinens namn». Han föreslog don Mazzi att koncelebrera med honom i julfässen. Denne vägrade.

När Isolottoborna fick del av samtalet ville somliga lämna kyrkan «som inte vill veta av oss», andra övervägde att demonstrera vid påvens midnattsmässa i Taranto; alla ansåg vidare petitioner till ärkebiskopen lönlösa, särskilt när de såg att denne inte ville efterkomma deras inbjudan att komma till dem.

Man skulle kunna tro att dramatiken i konflikten knappt kunde drivas längre. Men nu har saken tagit en ny och otrevlig vändning: det har gått politik i det hela. För att ersätta don Mazzi har kardinalen skickat andra präster till Isolotto och församlingen har demonstrerat genom att inte delta i mässen. I stället har medlemmar av det nyfascistiska partiet MSI infunnit sig i kyrkan och uppträtt utmanande. Församlingen svarade med att med ryggen mot altaret recitera psalmer och läsa ur evangeliet. Efter mässan haglade okvädinsorden från MSI-gruppen över församlingen som iakttog fullständig tystnad. På nyårsdagen bytte de emellertid taktik. I stället för att störa celebrationen passade de på att mellan två mässor bedja högt. När fascisterna sedan började skräna räddades situationen genom att Isolottoborna läste ett Fader vår för don Mazzi och kardinal Florit. På kvällen samlades cirka 2 000 personer till bönenöte för freden, varpå de under tystnad lämnade kyrkan när den från

(Forts. neste side)

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Drammen
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Hammar- fest
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hønefoss
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	} Lillestrøm
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus prestg.	} Tromsø
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Trondheim
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

kurian utsände monsignoren gick upp till altaret för att läsa aftonmässan.

Det mest aktuella problemet just nu är mässan, då församlingen lider av sin frivilliga mässtreck och don Mazzi förklarar: «Vi fastar ty i detta ögonblick lever vi långfredagen.»

En slående parallell till affären Iso-lotto har seglat upp i Portugal där kardinalen i Lissabon suspenderat en präst i en av stadens största församlingar — med högborgerligt klientel — där denne gjort en enorm social insats, skapat en helt ny anda med livligt lekmannadeltagande och predikat evangelium på ett kraftfullt och personligt sätt. Förebråelserna mot honom ligger också på det doktrinära planet. Kardinalen har slagit dövörat till för all dialog och en storartad positiv insats hotar nu att gå i stöpet då samtliga lekmän nedlagt all verksamhet.

Bägge konflikterna illustrerar ett krisläge: den gamla kyrkliga livsstilen kan inte förenas med den nya, tiden krav på demokratiska rättigheter — även för Guds folk. *Eva Alexanderson.*

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83

Kontortid 11—13

Alle dager unntatt lørdag

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i

Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

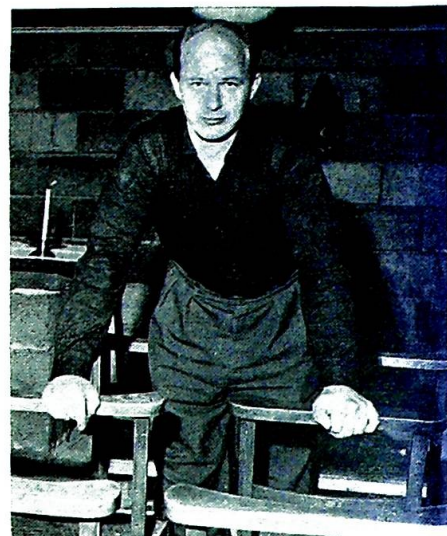
Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

KATOLSK INFORMASJON

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

Pastor Edvard Vogt i Bergen har sammen med arkitekt Berent A. Moe vunnet en prisoppgave i Bergens Arkitektforening. De tos besvarelse het «Kosmos eller kaos» og oppgavens mål var å påvise en metode til kartlegning og karakterisering av et bysamfunns egenart og særtrekk som er av verdi — estetisk, funksjonelt, kulturelt og trivselsmessig.

Pastor Vogt er i vinter i Canada hvor han gjesteforeleser i sosiologi.

RAPPORT FRA TSJEKKOSLOVAKIA

Det amerikanske nyhetsmagasinet Newsweek forteller i ett av sine siste numre om hvordan kirkene i Tsjekkoslovakia var fylt — av unge og gamle, soldater, studenter og ektepar med småbarn — i julehelgen. Et sikkert tegn på at landets kristne — engang de mest forfulgte i Øst-Europa — er innstilt på å holde fast ved sin nyvunne frihet til tross for Sovjets maktbruk, heter det.

Også for landets kirker har Dubceks reformpolitikk før overfallet spilt en veldig rolle. Under Dubcek ble den kommunist-ledete «fredsprestorganisasjonen» oppløst og katolske biskoper fikk igjen overta kontrollen i halvparten av landets tolv bispedømmer. To dager før den russiske invasjonen i fjor sommer hadde biskopene også et vennskapelig møte med president Svoboda og den nye, gjen-sidige tillit mellom kirke og stat har faktisk overlevet «uværet» etterpå.

Det viktigste kontaktpunktet mellom kirke og stat er regjeringens sekretariat for kirkesaker, ledet av dr. Erika Kadlecova, en sosiolog. Hennes tanker om sekretariatets arbeid er ganske klare: Troende kristne har de samme rettigheter som enhver annen borger, vi må beskytte de troende.

Før Dubceks tid ville det være utenkelig å høre slike ord fra myndighetene.

Situasjonen er utvilsomt lettere når det gjelder disse tingene — så lenge det varer. Prestene får tillatelse til å gi religionsundervisning fra annen til og med niende klasse, bare i Bratislava meldte 7000 barn seg siste år til slik undervisning. Studenter møtes til messe med moderne kirkemusikk, det noteres øket antall av kirkelig døpte og gifte osv.

Omkring 70 prosent av landets 14 millioner innbyggere regnes vanligvis som katolikker. Ytterligere en million protestanter. Landets katolske kirke ble utsatt for hard forfølgelse under tidligere kommunistregjeringer fordi Vatikanet nektet å gi regjeringen veto rett når det gjaldt utnevnelsen av nye biskoper. Seminarer og klostre ble lukket, ordensfolk ble tvunget inn i de militære styrker eller sendt til gruvene og fabrikkene, hundrevis av prester ble fengslet. I dag tillater man at landets mellom 8000 og 9000 ordenssøstre gradvis opptar sitt arbeid igjen i sykepleien og Vatikanet har utpekt en spesiell representant som skal forhandle videre med Dubcek-regimet.

Newsweek fortsetter: Det sikkert mest oppmuntrende og uventede resultat av forfølgelsene har vært en ny forståelse mellom landets katolik-

ker og protestanter. Jan Hus' skjebne har lenge stått mellom katolikkene og de andre kristne. I de siste tove år har de imidlertid lært seg til å stole på hverandre og hjelpe hverandre.

Det er uvisst selvfølgelig om det vil lykkes å bevare den nyvunne frihet for de kristne i Tsjekkoslovakia i den krise landet nå gjennomlever. Imidlertid mener enkelte observatører i Praha at regjeringen ikke kommer til å føre en ny hard linje mot kirken. Den religiøse frihet er et av de siste områder hvor det hardt presedde Dubcek-styret kan vise at det ikke helt har forlatt sine reformplaner, sies det.

ET INNBETALINGSKORT

var lagt i nr. 1 til alle abonnenter.

Hvis De allerede hadde betalt kontingenten for 1969, kan De bare kaste kortet, likeså de som får bladet i gave.

St. Olav's eksp., Akersv. 5, Oslo 1
Postgiro nr. 20 46 48

Det er hygge i en pakke Tiedemanns Gul

-fordi den smaker så godt!

«A BE
ER IKKE
Å HØRE
SEG SELV
TALE - -»
KIERKE-
GAARD

● Tallet på studenter ved det teologiske fakultet i Pressburg har steget sterkt siste år. Mens tallet de siste år har svingt mellom 80 og 100 var man i 1968 oppe i 180 som forberedte seg på prestegjeringen. Samme opplysninger kommer også fra minst et annet universitet i Tsjekkoslovakia.

● «Osservatore Romano» har ifølge KNA tatt stilling til den offentliggjorte erklæring om teologenes frihet. (ST. OLAV nr. 1.) Avisen bemerker at mange ting i erklæringen allerede er virkeliggjort eller blir studert av den romerske curie. Den beklager derimot den publisitet erklæringen har fått.

MARIKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 5. februar: Messe i St. Olavs kirke kl. 19.

Deretter GENERALFORSAMLING i foreningslokalet.

Alle interesserte damer er velkomne.

HALDEN

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel

Tlf. 1844

OTTO E. ANONSEN

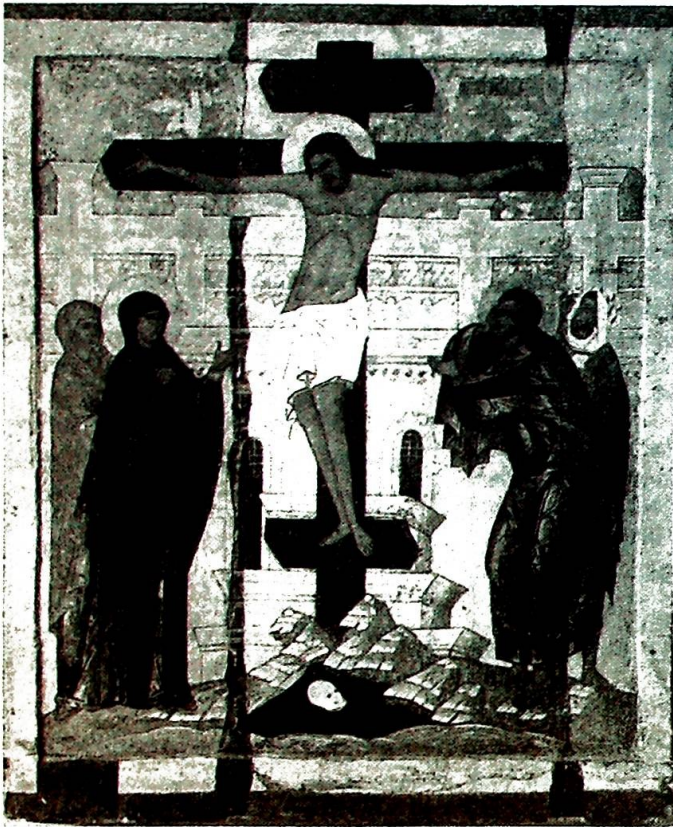
BLIKKENSLAGERMESTER

Ventilasjon og Bygningsarbeid

Tlf. 3439

LITTERATUR: DE HELLEGE IKONER

Dreyer forlag har i årenes løp utgitt en rekke verdifulle bøker. Med sin nyeste publikasjon *De Hellige Ikoner* har det igjen lagt en alen til sin vekst. Selvfølgelig kommer en eller annen straks til å si: «Ikoner — det er ikke noe for meg». Si det ikke, De tar feil.

Dette er ingen bok man leser mens radioen spiller pop. Man tar den frem en stille aftentime når barna er kommet til ro og dagens støy har lagt seg. Det er en bok man nyter i små drag. 35 russiske ikoner i norsk eie er avbildet i fortreffelige reproduksjoner i helsideformat. Aasmund Brynildsen skriver innledningen, på åtte sider makter han å åpne en ny og ukjent verden for leseren. Med stor

BERGEN

UR

hos

FINCKELSEN

I Nygårdsgaten v/Eldorado
og
i Sletten Shopping Senter

Gode
Bergens-
firmaer

Johan M.
BENZON
A/S
En gros - Telefon 10 106

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

Eches Fårvehandel

NYGÅRDSGT. 19

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk
Solheimgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

VESTA · HYGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Peter M.
KOLDERUP

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

SKAL DE BYGGE,

og henvend Dem

til oss om glassarbeidet.

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

innlevningsevne fører han oss inn i ikonenes idéverden for så kort å skildre de russiske malerskolers bakgrunn og den rolle ikonene spiller i russisk fromhetsliv.

Ikonene hører til de skjønneste og reneste manifestasjoner den kristne ånd noengang har fått i kunsten. Til å begynne med kan de virke fremmedartede, men det løner seg å bli kjent med dem. Det er bilder å meditere over. Bildet ser på en og senker seg ned i en, for eksempel den praktfulle Kristusikon på side 15 eller Nikolausikonen på side 63. De vil tjene kristen bønn.

I vår splittede tid trenger vi nettopp slike hvilepunkter. Her rekkes merkelig nok den gamle ikonkunst og det abstrakte maleri hverandre hånden — hvor forskjellige de forøvrig enn er.

G. G.

PRAKTISK ØKUMEN- ISME

Et nytt økumenisk tidsskrift for Finnland og Sverige, KAIKKI UUDEKSI har kommet ut i Helsinki. Det redigeres på to språk og er startet av studenter og unge mennesker. I det første nummeret var det hilsener både fra den katolske og den lutherske biskop i den finske hovedstad.

OSLO

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE

og
HERMETIKK
en gros

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforetning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

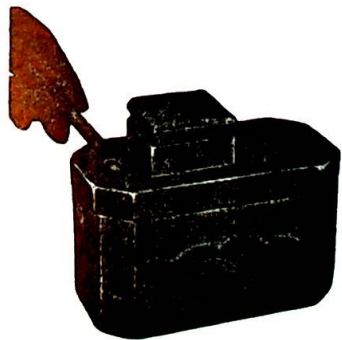
Bernb. Getzgata 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2. Oslo

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tøllbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

«DR. GLAS»

«Flash-back heter erindringen i filmsproget. Vi kjenner alle den velbrukte effekt: Et modent eller aldrende menneske minnes, bildet utviskes i mer eller mindre sær musikk, og så er vi tilbake i barndommen eller ungdommen hos den samme person. Effekten er nå gammel og konvensjonell, men at den fremdeles kan gjøres med stor kunst, opplever vi i Mai Zetterlings filmatisering av Hjalmar Söderbergs berømte roman «Doktor Glas».

Söderberg likte ikke prester, og den høyborgerliggjorte svenske embedskirke han hadde for øynene var heller ikke alltid noen god påminnelse om «Han som ikke hadde den sten Han kunne helle sitt hode til». Pastor Gregorius (Olof Palme) er muligvis en korrekt pastor, men i sitt intimeste privatliv, i sitt ekteskap med sin unge prestefrue (Lone Hertz), er han mer mann, egoistisk og ufølsomt mann, enn medmenneske og kristen. Hun avskyr ham for det — han «krever sine rettigheter», som det heter så juridisk. Men ekteskap består ikke på jus, den kommer tvert om gjerne kald og beregnende inn, når et ekteskap oppløses.

Dr. Glas er ung læge, i dette kvelende svenske småby-miljøet engang ved århundreskiftet. Pastor Gregorius søker ham som pasient — hans hjerte er ikke godt. Dr. Glas tror ikke på pastorens Gud. Hans sympati, kanskje også noe mer, går til prestefruen og hennes ydmykende situasjon. Mon han ikke også, til filosofisk husbruk, har spedd på med litt Nietzsche, og føler seg — midt i sin medisiner-rasjonalisme — som litt av et «overmenneske», med herredømme over andres liv og død. Det er jo så lett og ukontrollérbart: den geistlige hjertepasienten får én — bare én! — pille som virker stikk mot sin hensikt og dreper ham. Det er det «perfekte mord», og blir aldri oppdaget. Nå går doktoren der grånende og minnes — gjorde han rett? Det gjorde han visst ikke, selv ikke i eget nagende og tvilende omdømme. Det er ikke uten videre lov å beskytte den enes liv med den annens død.

Dette i og for seg ufysiske emnet har Mai Zetterling behandlet med stor film-

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontigent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Per Oscarsson i DOKTOR GLAS

atisk innsikt, og hun får glimrende støtte i hovedpersonene. Her er pågående, hardt tidsbilde, men ingen innrømmelser til den vulgaritet som emnet kunne fremby i mindre kresne hender. Som Dr. Glas leverer den eminente Per Oscarsson en fin karakterstudie, breiddfull av nag, splittelse, brødefull ettertanke. Denne merkelige skuespilleren, alltid på grensen til det nevrotiske og med et elektrifiserende scenisk nærvær, vokser fra oppgave til oppgave — rollen i Hamsuns «Sult» var altså ikke noen engangs-prestasjon. Olof Palme som pastoren svarer vel både fysisk og mentalt til det usympatiske bilde av den geistlige som menneske, som Hjalmar Söderberg tilsiktet, og som dagens anti-klerikale Sverige mer enn gjerne utleverer som prototyp. Det er dypt urettferdig, selv mot pastor Gregorius. Han er sett under én, omhyggelig utvalgt, synsvinkel hvor han blir avskyelig — det øvrige i dette mennesket interesserer hverken roman-forfatteren eller filmskaperen.

Det gir filmatisk stramhet, og all kunst er abstraksjon. Men det er grotesk fortegnet — mennesker lar seg ikke slik redusere til klare formler. Lone Hertz, som på film hittil har beveget seg i det lette og letteste rollelag (mens hun på teateret har spilt Henrik Ibsens Nora), viser her — med klok, kattemyk forsiktighet — at hun også kan yte høyst seriøst spill.

«Dr. Glas» kan gi noen og hver frysninger, og oppbygger visst ikke noen. Noen forarger den sikkert, i sin monomane harme over et ekteskap som er, og ikke sjelden var, et nedverdiggende fengsel for den kvinnelige part.

Men det er betydelig filmkunst Mai Zetterling har skapt. *brm.*

FILMSENSUREN

har lenge vært under kritikk og debatt: Skal vi ha en Statens Filmkontroll eller ikke? En gruppe som energisk og aggressivt arbeider for «Fri film» er fast besluttet på å gå til storm mot institusjonen og få den avskaffet. Før eller siden ender saken i Stortinget, og vi tror ikke sjansene for vesentlige forandringer er store der. Men om institusjonen selv tok et initiativ til å sakliggjøre debatten? Kunne ikke Statens Filmkontroll, eller Kirke- og Undervisningsdepartementet (som jo også er vårt «kulturdepartement») innby til en bred konferanse eller «konsultasjon», og samle politikere, oppdragere, filmkunstnere og -kritikere og andre kompetent interesserte personer til noen studiedager, der en fikk problemet belyst, og der motstandere og tilhengere av den fortsatte kontroll fikk legge frem sine synsmåter? Blant annet ligger det jo i sakens natur at mange av dem som blander seg i debatten slett ikke kjenner det som Kontrollen klipper eller forbyr.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Bitten Sand, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.